

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Reuniunea economică internațională.

Astăzi, când ni-să dă prileji de a vedea atâtea născociri (invențiuni) nouă, nu numai pe terenul economic, ci pe toate terenele vieții omenești, să nu ne mirăm nici de aceasta născocire numită: »Reuniunea (însoțirea) economică internațională (între națiuni)«.

Ideea acestei însoțiri între națiuni a dat-o învățatul economist american David Lubin la congresul economic ținut în vara anului 1896 în Budapesta, care din simplu cetățean, prin o învățătură încordată, apoi prin încercări de tot felul pe terenul economic, a ajuns nu numai un scriitor și filozof vestit, dar' chiar și un mare proprietar de pământ.

Lubin a văzut cu ochii săi, că toți oamenii, cari lucră unul și același lucru, fie aceia neguțători, fie ei meșteșugari să constituiesc în societăți, cari apoi prin comitetele lor, îi informează despre mersul și prețul cutărei neguțătorii sau meșteșug, numai economii de pretutindenea au lucrat până acum răsleți, fiecare de capul său, cum să mai zice, servind astfel »ca material bun de muls și tuns« din partea tuturor agenților și veneticilor încuibăți în mijlocul lor.

Dar' ca la toate ideile mari, așa și la aceea a lui Lubin, i-a trebuit mai mult timp, până când a ajuns a să coace și intrupa. Mai întâiu s'a adresat el către Franca, patria libertăților de tot felul. Dar' aci cum își dispută acum puterea cele două partide mari: creștină și socialistă, n'a avut noroc, de oare-ce fiecare din aceste două partide voia să pună mâna pe aceea putere. În urmă s'a adresat el către guvernul Italiei care nu numai că a aprobat ideea lui, dar' însusi regele Victor Emanuel al III-lea a primit patronatul însoțirii.

Pentru intruparea acestei idei mărețe, guvernul italian a convocat la un congres (adunare) toate statele europene, și americane, cari se ocupă cu economia, ca să-și trimită pe încredințată lor la congresul, care s'a ținut în România la sfârșitul lui Mai și începutul lui Iunie anul curent.

Lă acest congres mare economic, au luat parte însusi regele cu ministrii săi, apoi trimișii a mai tuturor statelor economice. Ca să-i îmbărbăteze și însuflețească oarecum regele a donat însoțirii venitul anual dela două moșii mari de ale statului, cari se află între Tisa și Livorno cu un venit anual de 300 de mii de lire ca să se întrebuinteze spre scopurile reuniunii.

Indată după deschiderea congresului s'au format două păreri: una susținea, ca reuniunea se fie oficială, adică diplomatică sau de stat cum sar mai zice, cealaltă susținea, ca aceea se fie privată, adică a economilor privați de pretutindenea și statul se nu aibă nici o înrîurintă asupra ei. În sfârșit s'a primit părerea cea tîntăiu, ca adică reuniunea se fie de stat.

Congresul economic ținut în Roma a adus între altele următoarele hotărâri:

Reuniunea internațională este o instituțiune de stat cu reprezentanți aleși de fie-care guvern și se compune dintr-o adunare generală și dintr'o comisiune (comitet) statornică. Adunarea generală cărmuește reuniunea economică internațională, întărește proiectele făcute de comisiunea statornică asupra organizării și a funcționării aceleia, statorește cheltuelile și întărește socotelile.

Comisiunea statornică, care se află în Roma, cărmuește și hotărește asupra tuturor afacerilor economice ale țărilor cari s'au înscris la reuniune. Această comisiune se compune din câte un trimis și ales pentru fie-care stat înscris ca membru al reuniunii. Un trimis de aceștea poate se represinte și mai multe state, dar numărul lor nu poate trece peste 15.

FOIȚA

Chichirezul.

Adformat după »Lügend« din München
de Dem. Iarca.

»Chichirezul-joacă-sbărnae,
»Ca un priznel se învârte-sfârăe«.

Iată vine la el un mare filosof,
Privindu-l ca și prudentul Isop
Răstindu-se la el tare 'nflăcărât
Apoi îi zice: Ce te suci așa dezmerdat?
»Chichirezul — joacă — sbărnae,
»Ca un priznel se 'nvârte — sfârăe«.

Înțeleptul filosof frumușel îi mai spune:
Înțelegi a omenirei natură și voie bună?
Ele constau din: știință, progres și gloria
[străbună.

Toate ale acestora înalte ideale
Ca parole timpului recer a fi și loiale.
Timpul la muncă de fapt ne chiamă
Cu conștiință a ne da de toate seamă.
»Chichirezul — joacă — sbărnae,
»Ca un priznel se 'nvârte — sfârăe«.

Filosoful cruntat ear' îl provoacă,
Deschideți urechea nu fi toacă?
Nu pricepi tu? Nouăsprece secolii trecură
Arată sporu-ți făcut în băătură?
Ca scopul și devizi s'ajungem,
Obscurul gonimu-l, nepăsul 'nvirgem.
Cini cu timpul nu 'naintează,
Hulit de-a sa ginte el se defăimează.
»Chichirezul — joacă — sbărnae,
»Ca un priznel se 'nvârte — sfârăe«.

Acum filosoful se gată a pleca;
Trecători din astă lume vrei a respecta?
Nu cerca al naturi dar a combate?
Te pezi cu a tale fapte ignorate!

Caută să posezi un bun dar
Nu perde timpul d'aur în zadar?
»Chichirezul — joacă — sbărnae,
»Ca un priznel se 'nvârte — sfârăe«.

În fine filosoful foc se 'nfulie
Lovește chichirezul, bucăți îl sfășie.
Astfel precis îi dă dovadă
Că'n lume nu-i lpsă chiar de sfadă,
Amu stătu din joc și din rotunde
De sfaturile mari începu a se pătrunde
Iată rezultatul îndată: Chichirezul și
Priznelul se poticni, înceată a se învârți.
»Chichirezul nu mai joacă

A devenit praf, sună ca o toacă.
Morală: »Cel-ce cu timpul n'avanzează
'Și perde a vieții stea și rază.
(Nu fi chichirez gâlceavă.
(Deschideți ochii și a ta glavă?
»(Lucră și fi cuminte!
(Onore fă l'ata ginte!«

Lucrările reuniunii economice internaționale constau din studiarea, publicarea și vestirea cât mai grabnică la cei interesați, asupra statisticilor privitoare la cultura economică, la roadele de câmp și prețurile vitelor, la negoț și meșteșuguri, la prețurile bucatelor, la boalele lipicioase ale vitelor și la mijloacele pentru de a-să împedeca lățirea acestora prin transportarea și vânzarea a totfelul de produse venite dela asemenea animale molipsite de boale.

Fie-care stat economic înscris ca membru al reuniunii, trebuie să formeze apoi în lăuntru său o subcomisiune, care să stea apoi în legătură cu comisiunea centrală din Roma, care îi va da toate îndrumările de lipsă cu privire la starea economică și prețurile bucatelor și ale vitelor din lumea întreagă.

După cum cetim în foile economice și la noi s'a format o astfel de subcomisiune cu reședința în Budapesta care va vesti la timpul său celor interesați starea economică, precum și prețurile bucatelor și al vitelor din lumea întreagă.

Până acum după cum am zis și la început, economii noastre de pretutindena nu prea aveau unde se îndrepta în casuri de lipsă cu întrebările lor, ca să poată afla știri sigure despre mersul afacerilor economice, ci stăteau răzleți, lucrând fie-care de capul său. Astfel apoi agenților, pentru cumpăraturile a tot felul de bucate, le era foarte ușor se înșele pe bietul econom, ca să-și vândă roada sa încă de pe câmp, pe un preț de nimic.

Pe viitor însă nu să va mai putea întâmpla aceasta așa ușor, dacă și noi vom fi cu mai multă băgare de samă; nu să va putea întâmpla cu atâta mai vârtos, cu cât acum și însoțirile noastre economice, pe cari le avem în comitate ba chiar și în multe sate, ne vor vesti prin gazete și publicațiunile lor din când în când, că ce preț au bucatele și vitele pe piețele cele mari europene și americane, și astfel din acelea apoi și noi ne vom putea îndrepta mai ușor, că cu ce preț se vindem bucatele și vitele noastre.

În aceea nădejde tare, că reuniunea economică internațională va aduce pe viitor oare care câștig și economilor noștri, îi facem de cu bună vreme băgători de samă la hotărârile și publicațiunile aceleia, dorind ca acelea să afle pământ priincios și în câmpurile noastre, unde se poată incolți crește și aduce roduri îmbelșugate.

Ioan Georgescu

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statute membrii »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se convoacă la

Adunarea generală ordinară în Sibiu, pe zilele de 19 și 20 August st. n. 1905.

PROGRAMUL ADUNĂRII ESTE:

Sedința I.

Sâmbătă, la 19 August st. n., la oarele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor.
  - a) pentru examinarea raportului general;
  - b) pentru cenzurarea socotelilor anului 1904 și a proiectului de budget pentru anul 1906;
  - c) pentru înscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri, predate înainte cu 8 zile la prezidiu.

La oarele 12 m. inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și deschiderea expoziției Asociațiunii.

Sedința II.

Duminică, în 20 August st. n. la oarele 10 a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul comisiunilor.
2. Intregirea comitetului central.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1906.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Inchiderea adunării generale.

La oarele 4 d. a. sedința festivă a secțiunilor științifice-literare cu următoarea programă!

1. Distribuirea premiului Andreiu Mureșianu.
2. Discurs comemorativ asupra vieții și activității lui Timoteu Cipariu, de Dr. Sextil Pușcariu.
3. »Cheia Turzii«, comunicare istorică, de Silvestru Moldovan.

Iosif Sterea Șuluțu m. p.,
prezident.

Ioan I. Lăpădatu m. p.,
secretar II.

Expozițiunea generală din 1906 în Romania.

Horticultura și viticultura

Din expunerea făcută de D. dr. Istrati, comisarul general, în circulările sale, rezultă importanța ce secțiunea de horticultură și viticultură va avea la viitoarea expozițiune din 1906.

Toți acei, care au citit cât de puțin din trecutul țării noastre au putut constata ușor, mai ales în documentele rămase dela scriitorii poloni, că cu deosebire în Moldova, pomii roditori erau foarte frumoși și fructele lor de calitate cu totul superioară.

Grădinele cu pometuri din satele răzesești din jurul mănăstirilor de pe lângă casele boeresti, au durat până târziu în cursul secolului XIX-lea și unele de și în număr restrâns și pe o scară de tot mică s'au păstrat încă până în zilele noastre.

Poamele alese din regiunea Piteștiului până la Golești, din valea frumoasă care duce la Hârlău, sau din jurul Suceavei, în satul Rădășeni — unde sătenii exportă fructele lor și hrănesc principalele noastre piețe — au deja o reputațiune bine stabilită, însă acestea sunt centruri foarte restrânse și trebuie să recunoaștem că nu au fost ținute în curent cu admirabilele rezultate obținute în Franța, Germania și chiar în sudul Austriei, în această direcție.

Importanța pomilor roditori este foarte mare pentru noi: solul și clima-utul nostru ajută ca fructele să reușească bine și exportul lor în natură sau conservate este asigurat.

S'a început o mișcare în bine. Statul a organizat pepiniere speciale cari, dacă nu au dat alte rezultate mai bune, ne-au dovedit din nou că cel puțin pământul țării este foarte prielnic pentru nenumăratele neamuri de pomi, din care unii au fost aduși din nou de curând la noi.

Mai multă nădejde trebuie să punem pe grădinele cu pomi roditori ale școalelor primare rurale, dacă li-se vor da altoie bune și număroase astfel încât pătrunzând prin ele în grădinele locuitorilor s'ar putea cel mult în 15 ani schimba fața țării.

Horticultura conține și creșterea florilor.

Floarea nu este un lux, ea este o necesitate pentru cine trăește, cugetă și simte. Avut sau nu, omul găsește într'însa momente de înălțare sufletească și bucurie.

În orașe, odată cu civilizația și buna stare materială care a urmat siguranței și muncii, florile au căpătat și la noi însemnătatea lor.

Pe când la sosirea M. S. Reginei în țara românească un buchet făcut din flori curente aduse din sudul Franței costa până la 30 galbeni, astăzi pentru 10 lei avem în București în timpul iernei flori admirabile și cari în majoritate sunt cultivate la noi.

Negoțul cu florile locale va opri banii de a trece în străinătate, mii de oameni vor putea să trăiască din ele muncind și în curând s'ar putea ex-

porta în Rusia de Nord pentru sute de mii de lei.

O cestiune de o importanță excepțional de mare pentru noi este aceea re'at'vă la cultivarea legumelor, adică a grădinilor de zarzavat.

Zuzavaturile și legumele produc foarte mult și vin foarte bine la noi; cultura lor se impune din trei cauze hotărâtoare:

1. Poporul nostru este mai mult vegetarian, și acest regim însoțit cu lapte, ouă și brânză, constituie un regim alimentar superior când este variat și pregătit cu pricepere.

2. Poporul nostru postește o zi din trei, dacă nu și mai mult în timpul anului, și postește tocmai primăvara când ese la muncă grea și vara în toiul muncii oboșitoare. Urmează dar că regimul său alimentar trebuie să fie alcătuit din leguminoase și zarzaturi hrănitoare care să se pregătească iute și să se păstreze ușor.

3. Vara căldurile la noi sunt tropicale și regimul vegetarian se impune ca răcoritor și pentru a combate atonia intestinală.

A sosit momentul ca și această parte a horticulturii să recapete drepturile sale în toate grădinările mari și mici, fără deosebire.

Pe lângă horticultură vom avea și viticultura.

Se pare că înainte de secolul XV, țara noastră cunoștea puțin vinul și din contră era foarte răspândit uzul berei făcută în condițiuni simple, obicei ce se păstează la sărbătorile de primăvară ce se dădeau în cimitiriul dela Rădășeni până acum vre-o 40 de ani. D. Hășdeu, savantul nostru istoric, a dovedit aceasta în scrierile sale.

Viile, odată introduse până în nordul Moldovei la Cotnari, de Stefan cel Mare, s'au răspândit iute pe întreaga suprafață a țării. Verietățile de struguri de masă și de vin erau de tot superioare și foarte numeroase, astfel că podgoriile noastre erau renumite în tot Orientul.

Din cauza neprevăderii noastre, am adus filoxera și din nepriceperea noastră am pierdut podgoriile de cea mai mare însemnătate. O întreagă avuție națională a fost pierdută și porumbul care adesea nu se coace a apărut pe colinele dătătoare de viață celor mai bune vii.

Statul a cheltuit mult, dar lipsa de o direcțiune sănătoasă a fost cauză că nu s'a putut obține rezultatul ce era de așteptat. Din fericire, a început inițiativa particulară și se poate spera că în 10 ani podgoriile noastre vor fi în mare parte reînființate cu neamurile bune de viță ce avem la noi.

Din cele expuse aci se poate vedea care este menirea acestei secțiuni și în ce direcțiune se va face organizarea ei.

Comunicațiuni

Dela

„Reuniunea de agricultură din c. Timiș“

Din Raportul anual al Reuniunii de agricultură din comitatul Timiș.

(Continuare)

Cu privire la cultura *tutunului* (tăbacului) constatăm cu plăcere, că pe când în anul trecut abia în 2 comune și adică în Gilad și Voitec s'a cultivat tutun, în anul acesta s'au înființat încă 5 comune nouă pentru cultura tutunului, și adică: Gattaja, Parța, Varjas, St.-András și Öetvösfalva, așa că în prezent să cultivă prin intervențiunea reuniunii pe un teritor de 385 jugere catastrale tutun pentru export în străinătate. La cultivarea tutunului economii să bucură de diferite favoruri primind la început anticipațiuni și asigurată fiind vânzarea cu preț bun din partea reuniunii. Pentru manipularea mai corectă a tutunului, precum și pentru controlarea mai strictă reuniunea a decis, a aplica în viitor grădinari controlori pentru cultura tutunului. Pentru acest scop ne-a succedat a procura loc pentru 2 grădinari la stațiunea de experimentare regnicolă pentru cultura tutunului în Debretin, pentru ca aceștia să-și câștige acolo cunoștințele necesare pentru cultura rațională a tutunului.

Nu mai puțină atențiune a dat reuniunea noastră cultura diferitelor *plante industriale*. Cu multe greutate reuniunea a esoperat pentru răspândirea mai ușoară a acestor plante, precum sunt: cânepa, inul, sfeclăle de zahăr, plantele oleifere ș. a. procurarea sămințelor cu preț moderat și a asigurat vânzarea produselor lor prin astfel de contracte, în cari sunt apărute interesele juste ale economilor producători.

Pentru a răspândi cultura răchitei nobile și pentru a da ansă economilor la înființarea de societăți pentru industria de casă, reuniunea a apelat la comunele, cari au arătat interes pentru astfel de cauze, ca să înființeze pe hotarul comunei stațiunii pentru cultura răchitei nobile. Până acum s'au înființat 2 comune și adică Aradul-Nou și Varjas și satisfăcând acestui apel au căpătat răchita trebuincioasă gratis precum și câte 100 coroane ajutor dela minister prin intervențiunea reuniunii.

Pentru stărpirea *mătasei de trifoiu* și a *șoarecilor de câmp* reuniunea a trimis apel în mai multe rânduri comunelor din comitat și antistiilor acestora pentru controlarea strictă la stărpirea șoarecilor și-a mătasei. — S'au făcut probe pentru stărpirea șoarecilor cu fosfor pe domeniul D-lui Baron Iuliu Ambrózy în Poganești, apoi pe domeniul D-lui Bela de Iesensky în Vlaiko-

veț și pe a lui Dr. Géza de Salay în Delta. Probele acestea au succedat foarte bine, așa încât în scurt timp șoarecii toți zăceau morți pe câmpul de experimentare.

În sfârșit mai amintim că reuniunea a aranjat în vara trecută (1904) la *Ciacova o excursiune economică-comună*, la care a participat o mare parte de economi din comitatul nostru dându-li să ocaziune a vedea economia rațională a școlii de agricultură de acolo și a lua exemple bune pentru a purta o economie mai rațională și corespunzătoare intereselor economului.

(Va urma)

Lucrările congresului Băncilor populare din Romania.

Discursul de deschidere al dlui D. Protopopescu, președintele congresului II. al Băncilor populare.

Domnilor!

În numele Conziliului de administrație al Casei Centrale salut de bună venire pe membrii celui de al doilea congres al Băncilor Populare.

Suntem fericiți când vedem numărul cel mare de delegați ce au alergat din toate unghiurile țării ca să ia parte la această consfătuire.

Aceasta dovedește cât de mult și de adânc a pătruns în pătura cea mare a neamului, în clasa țărănească încrederea în instituția Băncilor Populare și în rolul mare și mântuitor ce ele sunt chemate a îndeplini.

Este într'adevăr mare și mântuitor scopul ce-l urmărim, căci este vorba de emanciparea economică a clasei mai numeroase a țării, este vorba de mântuirea noastră de sub iobăgia economică.

Prin războiul pentru Independență neam eliberat de sub robia săbiei, de sub robia puterii politice.

Trebue acum se ducem lupta mare, să purtăm războiul sfânt pentru a ne elibera de sub robia sărăciei, și mai grea și mai apăsătoare ca cea dintâiu.

Domnilor!

Unul dintre marii noștri oameni de stat, nemuritorul C. A. Roseti, obicinuia a spune, în urma războiului pentru independență: »Am biruit Plevna externă, — ne mai rămâne Plevna internă«.

Plevna internă! Dar nu este numai o Plevna internă! Sunt multe și înfricoșate Plevnele interne ce avem de biruit!

Din punct de vedere economic, Plevna internă este, de o parte Camăta, care mistuește tot rodul muncii celor

slabi și nevoiași; este, de altă parte lipsa spiritului de prevedere, este lipsa spiritului de economie, este lipsa spiritului de întovărășire la muncă! Este în un cuvânt sărăcia poporului nostru.

În contra acestei Plevne avem de luptat; — Această Plevnă avem de biruit, — căci fără de această biruință îndeșert vom fi câștigat independența noastră politică. Va fi șubredă și espusă la toate vânturile neatârănarea politică, dacă nu va fi întemeiată și pe neatârănarea economică (aplause).

„Ce să facă omul cu libertatea când moare de foame», vă spunea mai an-țărț colegul nostru dl. Nenițescu în o frumoasă cuvântare plină de însuflețiri patriotice.

La ce ne va folosi independența politică, dacă la cea dintâiu criză economică zarafii nemiloși vor putea să ne sugrume cu lanțul ce ne-a făurit sărăcia noastră, silindu-ne să ne îndatorăm către cei din afară!

Domnilor!

Istoria lumii stă de față pentru a ne dovedi cât de nemăsurată este puterea bogăției într'o țară.

Reamintiți-vă pentru un moment ultimul războiu, mare și îngrozitor ce a avut loc sunt aproape 35 de ani, între două neamuri mari și puternice din centrul Europei, între Germani și Francezi.

În mai puțin de 6 luni Franța, care până aci stăpânea lumea cu prestigiul ce-și recăpătase, își văzu puterea politică zdrobită prin puterea armelor!

Când, după îngrozitoarele înfrângeri dela Sedan, dela Metz și din jurul Parizului, toate întăriturile Franței erau ruinate sau cucerite.

Când cea mai mare parte a armatelor sale erau desființate sau căzute în robia învingătorilor;

Când însași capitala Franței. Parizul, fala lumii, capitulase, fiind strâns într'un cerc de fier și de foc, toți socoteau că Franța este ajunsă la pragul peirei!

Biruatorii înse nu cugetau tot așa și nemiloși ca toți biruatorii nu se îndestuleau numai cu victoria armelor!

Ei voiau — le trebuia — și biruința economică.

Trebuia sleită, desființată și puterea economică a Franței!

Și astfel, pe lângă dezmembrarea a doua din cele mai frumoase și mai bogate provincii; — pe lângă enormele contribuțiuni de războiu impuse în tot timpul luptei, — se aruncă în balanța păcii, ca un alt »Vae Victis«, despăgubirea, neînchipuită până atunci de mare, de 5 miliarde și zalogirea țării până la achitarea lor!

Cine a mântuit Franța de această prăpație?

Prin ce putere s'a liberat teritoriul în mai puțin de trei ani când toată lumea ca și biruatorii, erau încredințați, că nici peste zece ani nu vor părăsi Germanii țărilele zălogite ale Franței?

Numai prin neasemănata putere economică a Franței, numai prin comorile grămădite de timp îndelungați de către poporul francez, popor muncitor popor econom, cum nici un altul, poate, nu mai este, s'a operat această minune.

Războiul a fost răsplătit, nouă întărituri construite, armatele reînființate și în mai puțin de 10 ani Franța și-a reluat locul de stat mare în sfaturile Europei.

(Va urma).

O lecție de umanitate.

Carol-Eduard Stuart fiul pretendentului la tronul Angliei, fiind bătut în lupta la anu 1746 la Culloden, capul său a fost pus și la preț de guvernul englez. Urmărit fără încetare, ostent ca un animal izgonit, el a fost silit într'o zi să ceară adăpost unui om pe care-l știa că este inamicul său de moarte.

Fiul regelui vostru — îi zise el — vine a se ruga de D-ta, ca să-i dai o pâne și un mic adăpost. Eu știu ura ce o nutrești în potruva mea și a părinților mei, dar te cred prea mult om de onoare pentru că să abuzezi de încrederea și de nenorocirea și să mă trădezi. Uite, că mantaua mea care m'acopere, vei putea într'o zi să mi o aduci în palatul regal al Marii Britanii, dacă norocul mă va ajuta să scap.

Gentilonul știu a-și impune tăcere urei sale politice; el procură nobilului fugar toate ajutoarele ce situația sa îi permitea și păstră secretul cerut; ba făcu chiar și mai mult: el îi dăte mijloacele de a ajunge până la malul mării și izbuti să-l imbarce pe un bastiment francez, care l'a dus în siguranță.

Afacerea însă făcu zgomot și peste câțva timp gentilonul a fost acuzat de a fi dat adăpost fiului pretendentului și de a se fi făcut astfel culpabil de înalta trădare.

Gentilonul să prezintă înaintea judecătorilor săi, cu o noblă siguranță și le dăte tuturor această lecție de umanitate:

— Admiteți nobili judecători, că înainte de a mă întreba, să vă întreb eu, care dintre voi, dacă Carol Eduard, s'ar fi refugiat în casa sa, ar fi fost atât de laș, pentru al trada și al preda?

La această întrebare, toți judecătorii se ridicară și cu o înțelegere unanimă pronunțară, în loc de un verdict

de culpabilitate, unul dă nevinovăție, care redete astfel acuzatului libertatea și'l puneau iarăși în toate onorurile convenite rangului său!

Fii marimimos cu cei nenorociți, și fii sigur că vei regăsi în totdeauna răsplata cuvenită.

„Din amicul tineimei“
de Roma T.-Jiu.

Calendar economic.

AUGUST

La casă și curte.

Lucru cel dintâi în luna aceasta este treeratul. Înmoaie cânepa și inul. Udă grămada de gunoi cu zama lui. Cară acasă grâul treerat și vânturat. Uscă poame și fasole pentru iarnă. Vântură adeseori grăunțele, să nu se mucească. Grâul treerat întinde-l în strat subțire și întoarcel iute.

In Grajd (Stal).

În genere caii trebuie ținuți, pentru că lucrul de toamnă cere multă putere; și cu deosebire cailor trebuie dat mult ovăs. Dacă caii din cauza căldurii celei mari, nu mănâncă atunci trebuie scăldați și adăpați. Vitele, cărora le dai nutreț verde, e bine să le mai lași pe afară pe la câmp cât mai des, barem până la capetul lunei. Rămătorii, din cauza căldurii celei mari e bine a i lăsa la pășune numai dimineața și sara, pe lângă aceea lasă-i des la apă. Adună și pune ouăle de găină mai bine în cenușă cernută pentru iarnă. Gișcele în decursul lunei mai lasă-le pe miriște. Dacă vei vedea, că albinele prea mult șed pre afară, e săm, că n'au ce lucra. Ridică coșnițele, punând sub ele niște bucăți de scândură potrivite. Stupii fără matcă se împreună cu alții mai slabi. Înedește coșurile de albine, dacă acestea să grămădesc la gura lor. Albinele acum grijește și omoară trântorii, depărtează pe cei morți și te pazece de albine răpitoare cari încep în luna aceasta.

Pe câmp.

Samână rapița până în 20 a lunei. Seceră ovăsul ce-l mai ai; tot asemenea continuă cu secretul grâului. Seamână săcara. Ară pentru toamnă și pela capetul lunei poți începe și cu sămănatul, îndată-ce s'a muiat pământul într'atâta, încât e asigurată resărirea.

Pe livezi.

În săptămâna ultimă a lunei acesteia trebuie cosită otava. Pășunatul prin livezi se poate începe; și cu deosebire vitele cornute du-le acolo.

In grădină.

Continuă cu oculatul. Sapă în jurul pomilor mai tineri. Seamână sălată de

iarnă. Adună sămânțele coapte de legumi, curățește-le și le acată în cui, purându-le în săculețe. Altoi ocluți, dacă vezi, ca nu s'au prins, oltoiește i din nou. Proptește pomii prea încărcăți și rărește poamele prea dese, ca să se poate coace. Straturile goale seamănă-le cu legumi, ce răsar iute; ca: sălată, ridichi, cnrechi nemțesc, și alte asemenea. Gată cu adunatul plantelor aromate și acelora, cari se folosesc în medicină. Sădește vioale. Cosește pajistele. Depărtează florile uscate de pe crengi. Plantele ceptoase, ca tulipanul, vioala ș. a. oacă au fost în acelaș loc mai mulți ani, sadește-le într'alt loc. Adună simburii de tot felul de poame. Din poamele bune căzuțe pe jos, fă must de mere.

La vie.

Isprăvește cu plivitul și ultima săpătură a viei. Culege sămânța din legumile sămănate în vii?

In pivniță.

Pregătește-ți buțile pentru struguri, tot asemenea și teascul. Reparează căzile pentru vinars și căldările?

In pădure.

Hotărește timpul pentru tăiatul pădurii pe iarna viitoare. Adună jir pentru rimbători (porci); plivește și dacă e secetă, udă șcala de pomi. — Adună nuele pentru coșuri. Din smeură faceți sirup, că devine o beutură răcoritoare și sănătoasă amestecând cu apă seuu borviz rece.

REVOLUȚIA ÎN RUSIA

Soldații dela batalionul *Cherson* primeau mâncare rea și puțină, trebuiau să facă serviciu greu și erau șicanați și chiar chinuți peste măsură, din care cauză mai mulți soldați se conjurară a omori pe comandantul colonel *Darvidow*. Pe când batalionul se afla pe câmpul de exercițiu, un soldat *Trebus* nu voi a se supune comandei, astfel colonelul îl mustră și-l ocără aspru. Atunci mai mulți soldați eșiră din front și-l atăcară cu baionetele rânindu-l grozav în 5 locuri pe colonel. Un căpitan vind a sări colonelului în ajutor, încă fu bătut strajnic, încât ceilalți oficeri de abea putură face ordine. — Revoltanții fură trași în judecată înaintea tribunalului militar, pedepsiți fiind 5 soldați cu moarte prin glonț și pe *Trebus* la 7 ani muncă silnică, pe alți 2 la 5 ani și pe 1 soldat la 4 ani muncă silnică.

În guvernamentul *Saratow* țărani sunt în deplină revoluție, ei dau foc pădurilor și caselor proprietarilor mari și se luptă între sine.

În școala militară din *Petropole* s'a găsit o Tipografie secretă și mai multe proclamațiuni revoluționare.

Războiul ruso-japonez.

După o telegramă din Berlin 7 August c. »Localanzeiger din New-York anunță, că nu prea sunt speranțe de pace și o înțelegere între membrii misiunii nu va ajunge la rezultat. Witte a afirmat, că Rusia nu vrea a ceda nimica din teritoriul ei propriu, nici despăgubire de resbel nu voește a plăti. Ședințele serioase de pace s'au început la 8 l. c. Witte cere a i-se preda de misionarul japonez toate condițiunile înscrise, și tot înscris va răspunde. Negotiațiunile de pace vor dura 8—10 zile.

La 31 Iulie a. c. Rușii sub guvernatorul inzulei *Lapascow* s'au predat Japonezilor cu 70 oficeri și 3200 soldați. Asemenea au predat și tot materialul de războiu, mapele și actele adm. militare și civile.

Cum s'a exprimat Majorul *Huralambie* despre înfrângerile rusești? Acest oficer din statul major român, care a fost atașat militar în armata rusă, și a fost în Manjiuria, se află în concediu la București a comunicat ziarelor din țară că: Rusia n'a fost bine pregătită de resbel și declararea războiului a fost prea pripită. Depărtarea de 8000 klm. din Rusia până pe câmpul de războiu a fost colosală și mult a împedat sosirea armatei și a provizunilor la timp.

Răscoalele și turburările interne în Rusia încă au cauzat mari pedeci în expedarea regulată a armatei. *Kuropatkin* merită totuși laudă, căci deși a suferit înfrângeri, deși armata japoneză a fost în preponderanța și poziția lui strategică a fost nefavorabilă, el a salvat armata rusă dela o catastrofă sigură. Înlocuirea lui cu *Lienevits* s'a făcut, de oare-ce prin multele retrageri a trebuit a da Rușilor nouă speranțe de invingere.

Linevits este un comandant suprem, bun organizator și cunoaște modul de luptă al Japonezilor. Rusia va desfășura în fine forța s'a militară în o apropiată luptă decisivă.

Ce să petrece pe câmpul de războiu.

Un oficer întors de pe câmpul de resbel din Mandjuria, publică foaia »Nowosti« dând expresiune întâmplărilor zise: Dacă a cetit cineva despre molimile (epidemiile) escate în țara noastră, atunci el va ști, că acolo așa ceva grasează continuu. Necultura între armată, furături, disordine, lipsa de încredere la lucrurile începute, aceste sunt la ordinea zilei, — pe situație. De ce am fost învinși? De ce perdurăm

luptele mai dea rindul? Dacă statul major stă așa înapoi de mîsa trupei, așa încât viața conducătorilor e asigurată, cum să li tragă inima pe soldați a dovedi atâta jertfă? Numai în tabăra de resbel ne aflăm grămadă. El nu este un ignorant numai la întrebările generale ci și în arta de resbel se infundă la el o completă *tabula rassa*. Toată înțelepciunea belică este la el o carte cu 7 sigile. Da! El a uitat de mult, că a fost în școala de nobilime (iuncher), în care multe și-a însușit. Și oare ce a învățat în această școală? Aci posed un exemplu: colonelul, cu care din întâmplare m'am întors din Mandjuria în Rusia europeană, mă rugă ai explica ce este semstvo și încă un exemplu: Ne-a adus 5 oficeri prizoneri, și trebuia să îngrijim cum să-i încuierăm, unul din oficerii noștri propuse, că locul cel mai potrivit ar fi garda principală, însă șeful dela gardă nu consimți cu această propunere. Precum mă informai să aflară la garda principală niște oficeri japonezi, cărora ca mai cultivați nu vrură ai arăta, spre rușinea lor. Unul căpătase arest, căci comisese o transgresiune față de o jună, altul era arestat, căci umblase cu un fiacăr toată ziua, îi dădu-se numai 20 copeici (52 fileri) și din cauza aceasta se escase între ei un scandal pe stradă, altul îi mușcase nasul unui când era în stare de beție. Astfel abstară de a duce pe prizoneri la garda principală. Jefuirea și hoțiile de coroană sunt la ordinea zilei, cine nu se ocupă cu astfel de meșteșuguri, nu figurează ca erou al virtuței. Mai urmează un exemplu ciudat: unui oficer căruia îi era încrezut transportul, însuși mi-a istorisit: »Sosind un transport cu vagoane de proviant și informat ce să află în el, mă dusei acolo și mi-se spuse: Bucate. Aflaiu prețul, adevă că 1 pud (16 klgr) se capată cu 60 de copeici (1 Cor. 50 fil.) deși după instrucția noastră putea plăti pudul cu 1 rublă 80 copeici (4 Cor. 70 fil.). Indată cumpărai acele bucate și le expedai la destinație.

Sunt curios a ști cum le-ai socotit prepozitului, întrebă un oficer prezent. I-am dăruit coroanei 7000 de ruble, răspunse cu fală norocosul de liferant. »Eu le-am socotit pudul cu 1 rublă 20 copeici (duplu) deși eram în drept a le socoti cu 1 rublă 80 copeici puteam profita încă câte 60 de copeici la pud. E îngrozitor câte au de a suferi soldații în astfel de împrejurări de furțișaguri. Eu am plecat de pe câmpul de războiu în Mai și soldații purtau tot cizme groase de pâslă.

Adese-ori am văzut soldații cu cizme de pâslă, șezând înaintea unui halat și unui fes chinezesc.

După *Unterwald*.

NOUȚĂȚI

„Societatea pentru fond de teatru român” își va ținea adunarea sa generală în Sibiu, în sala festivă a muzeului Asociațiunii, în zilele de Luni 8(21) și Marți în 9(22) August 1905, în șirul festivităților Asociațiunii. Invităm la această adunare generală pe toți membrii funduri ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți benevoitorii ei și sprigătorii culturii românești. Brașov, din ședința comitetului Societății pentru fond de teatru-român, ținută la 1 Iulie 1905.

Iosif Vulcan m. p., *Dr. Iosif Blaga* m. p.,
președinte. secretar.

Premiul „Andrei Mureșan”. În ședințele secțiunii literare ale Asociațiunii pentru literatura română și culturii poporului român ținute în 14 și 15 Iulie s. n. în Sibiu, premiul „Andrei Mureșan” de 300 cor. pentru cartea cea mai bună de cuprins literar sau folcloric, intrată la concurs, sa decerunt dlui Teodor A. Bogdan inv. în Bistrița, pentru cartea d-sale: „Stefan cel Mare” tradiții, legende, balade, colinde etc. culese din gura poporului. Premiul i se va preda cu ocazia expoziției.

Vești bune dela Români din Basarabia. Fruntașii români din Basarabia, întruniți în număr de 37 la Chișineu, capitala Basarabiei, au subscris o sumă de 30,000 ruble pentru înființarea unei tipografii și a unei gazete săptămânale române. Totodată au trimis ministrului de interne rusesc o petiție, cerând autorizarea legală pentru înființarea tipografiei și a revistei.

O nouă școală românească în Albania. Guvernul român va înființa în curând o nouă școală românească la Berat, în Albania.

Necrolog În Deva a repausat la 5 Aug. n. *Nicodim Ardelean*, proprietar și virilist în comit. Hunedoara.

Clocotire sângeroasă între civili și militari. Din Agria (Eger) se anunță, că Duminecă a fost o petrecere populară în grădina Eresi din acel oraș. Cu această ocazie militarii s-au luat la hărțuială cu civili. Imediat a venit la fața locului o patrulă militară compusă din soldați de la regimentul de infanterie c. și r. nr. 5 sub comanda sublocotenentului Nagy Gustav. Poliția care intervenise mai înainte s'a pus pe partea civililor din care cauză s'a ivit un conflict între poliție și soldați. *Locotenentul a comandat două salve și îndată au căzut 7 inși, iar 20 fără grav răniți.* Sublocotenentul încă a fost grav rănit și e în agonie. Știrea aceasta o luăm din „E—k” din Cluj, care adaugă că soldații numitului regiment sunt Români (din părțile Sătmăruului). Știrile mai nouă desmint știrea și z'ic, că a fost numai 1 mort. Cercetarea urmează.

Literatură. În biblioteca „Foi Poporului” au apărut nr. 6 „Ris și veselie” (anecdote și glume.) Prețul 20 bani și nr. 5 „Illuse” regele din Iliada, povestire istorică, de S. I. Moldovan. Prețul 20 bani.

Berlin, 7 August. „Lokalanzeiger” anunță din New York: Din declarațiile membrilor misiunii de pace facute persoanelor private reiese, că nu prea sunt speranțe de o înțelegere. Un om de încredere al lui Witte a z's că Rusia nu va ceda nimic din propriul teritoriu, nici despăgubire de războiu nu va plăti.

Cununte. Dl. Dr. Constantin Missiș, avocat în Lipova, și-a serbat în 6 Aug. c. cununția cu d-soara Valeria Braniște în Brașov. Nun a fost dl. Gheorge Serb deputat în camera ungară, unchiul mirelui. Adresăm tinerei părechi și familiei mirilor sincerile noastre felicitări!

Expoziție regnicolară de galțe. La toamnă se va ținea în Sătmăr o expoziție regnicolară de galțe împreună cu târg.

Vremea. În părțile de mează-zi ale Europei sunt călduri mari. Ploi viroase au fost în Franța și Germania.

La noi asemenea sunt călduri mari și vremea s'înină. Mai mare a fost căldura în Baraniște, 39° C. mai mică în Cluj, 15°. Profetește: Cu scăderea căldurii să pot aștepta ploi viroase, cu deosebire în părțile apusene.

Expoziția de poame din Mercurea. La cererea comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, ministrul r. u. de agricultură a dăruit Reuniunii cor. 200 pentru premiile expoziției de poame ce se va aranja la toamnă în opidul Mercurea.

Anglia și Germania. Împăratul Germaniei a avut zilele aceste întâinare, afară de Țarul și cu regele Svediei și cu regele Danemarcei. În urma acestora foile engleze scriu, că împăratul voește să facă o alianță a statelor de mează-noapte împotriva Angliei. Anglia ca să zădărnicească sau cel puțin să slăbiască aceasta alianță va trimite o puternică flotă în marea nordică, care va trece pe lângă malurile Danemarcei, Svediei și Germaniei.

Memonto mori. La Ovreei din Orient e răspândită credința, că cine moare în Palestina ajunge mai sigur în raiu, iar cine moare în Erusalim, ajunge în raiu cu toată siguranța. De aceea multe femei ovreice, ajungând la etatea de 60 ani, își părăsesc patria și familia și merg la Erusalim, unde așteaptă cu nerăbdare să moară. Toată ziua le vezi pe acestea babe în sinagoge, închinându-se iar dela procesiunile religioase nu lipsesc nici odată. Grija cea mai mare a lor este, când sosesc la Erusalim, să își cumpere loc de mormânt. După aceea își sapă vesele mormântul și așteaptă în liniște moartea. Peregrini acestia însă nu poartă numele de *hagii seau hagioace*.

Starea sămănturilor în strălătatate. Conform datelor oficiale, în Germania sămănturile de toamnă promit recoltă bună-m'jlocie. Grâul prosperează mai bine decât săcara. Cartofii prosperează bine. Hemeiul e frumos. În Franța furtună de se au produs în multe locuri pagubă mare în sămănturi. Recolta e totuși mulțumitoare și mai ales în privința paielelor e favorabilă. Viile promit recoltă bună și bogată. În Elveția sămănturile se află în stare bună, deși sunt mai slabe ca în anul trecut. Grâul a suferit din cauza ruginei. Omițele au făcut multă pagubă la pomi. În Dania starea sămănturilor e mulțumitoare. În Spania rezultatul secerișului e mai bun decât în anul trecut.

Un nou izvor de câștig. În hotarul comunei *Almașel* (com. Hunedoara) aproape de comuna Roșia (com. Arad), în sânul dealurilor Balan St. Petru ș. a. o societate franceză, de un timp încoace exploatează niște mine de aramă, cari s'au dovedit foarte bune; iar pentru locuitorii comunelor din prejur au dovedit adevărat izvor de câștig.

Henri Lecher în calitate de director a dovedit nu numai, că e un harnic conducător, dar totodată un om cult și uman, având toate simpatiile pentru noi, Români, din rândul cărora își recrutează aproape toți muncitorii. Este într'adevăr o binecuvântare dela Dumnezeu când și bietului nostru popor i-se deschide un teren așa vast de activitate, de a-și valida puterile și munca lui a fi răsplătită din belșug.

Ce nu poate zălogi executorul. Când executorul vine la casa omului ca să zălogească obiectele și vitele dela casă pentru datorii sau contribuție, el nu poate zălogi vestimintele de lipsă și hainele de pat, nici mijloacele de traiu pentru 15 zile, nici lemnele de încălzit pe 15 zile, nici vasele din bucătărie, nici unelte trebuincioase pentru economi (coase, greble, sape) ș. a. Dacă omul are numai o vacă sau 4 oi, ori capre, executorul nu le poate zălogi nici din bucate, decât numai dela 5 hectolitri în sus. Dela cadrele familiare și chipurile sfinte se poate lua sub execuția nu mai ramele și sticla.

Scrisorile de recunoștință, cari au fost trimise în ani 1902, 1903, 1904, și 1905 domnului Albert Müller, inventatorul crucei duple electro magnetice R. B. nr. 86967 în Budapesta V. str. Vadasz 42/VI le vom aduce pe rând la cunoștința cetitorilor. Scrisoarea nr. 3: St. de Muller! am comandat 3 cruci electromagnetice. R. B. Nr. 86967. Fiindcă mi-au făcut bine și mie și preținilor căror li-am dat, te rog să mai trimiți 3 cruci la adresa mea, Cu simță Hermann Kauer în Biserica-Albă. — Tuturor cari sufer de Gicht, reumă, astmă, bătăi de inimă, influență și dureri de șele, se recomandă călduros aparatul. Originalul acestei scrisori se poate vedea la dl. Albert Müller, Budapesta V. str. Vadasz 42/G.

Licitatiune minuendă.

Institutul de credit și economii „Făgetana” în Făget, da prelungă licitațiune minuendă care să va ținea

la 24 August 1905 n. 9¹/₂ oare a. m.

în localul institutului — în întreprindere zidirea unei magazii de bucate pe intravilanul institutului cu prețul exclamării de:

Cor. 15.000

Reflectanții au a depune înainte de licitațiune vadiu de 10% dela prețul exclamării, fie în numărar sau hârtii de valoare.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile contractânde, se pot vedea în toate zilele de lucru dela 7 oare dimineața până la 12 oare m. în biroul institutului.

Dirrecțiunea.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 31 Iulie—6 August v. 1905.

<i>Duminică</i>	31 Avrig. Haroscherec.
<i>Luni</i>	1 Buteni. Canija mare. Eperics Papolt.
<i>Marti</i>	— — — — —
<i>Mercuri</i>	3 Comáron. Luna.
<i>Joi</i>	4 Dej. komcuta mare.
<i>Vineri</i>	5 Drag. Mociu. Soborșin. Poila.
<i>Sâmbătă</i>	6 Aiud. Farkașlacă. Goroslăul de pe Someș.

Calendarul vechiu și nou al săptămânii.

Dumin. a 8-a după Rusali, cv. Mat. c. 14. g. 7, v. 8.

<i>Dum.</i>	31 Drept. Eudochim	13 Casian
<i>Luni</i>	1 † Scoat. și 7 Mac.	14 Eusehie
<i>Marti</i>	2 Primul M. Stef.	15 † Adorm. M.
<i>Merc.</i>	3 C. P. Isachie	16 Rohn
<i>Joi</i>	4 SS. 7 tineri d. Efes	17 Bertram
<i>Vineri</i>	5 M. Eusignie	18 Elena
<i>Sâmb.</i>	6 † Schimb. la față	19 Lndovic

Redactor resp. VASILIE DOMȘA protopresbiter.

Sz. 894—1905 végr.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Aluirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. járásbíró ág 1902. évi Sp. II. 861 számú végzése következtében Dr. Moldován Silvius ügyvéd által képviselt Preisich Jakab javára, Stoian Demeter elleni 420 kor. s járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és fel foglalt és 1080 kor.-ra becsült következő ingó ágak, v. m.: sertések, libák, kukoricza, 1 szekér és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a dévai kir. járásbíróság 1905.-ik évi V. 1062/2. számú végzése folytán 420 K. tők. követeés, ennek 1902. évi október hó 7 napjánól járó 5% kamatai, 1/3% vátó líj és eddig 110 kor. 78 fillérben, bíróság által megállapított költségek erejéig Ó-Piskna alp res lakásán leendő eszközlésére 1905. évi augusztus hó 16-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kütüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltet k.

Kelt Déván, 1905. évi július hó 28-ik napján.

(P. H.) Dózsa Sámuel,
kir. bir. végrehajtó.

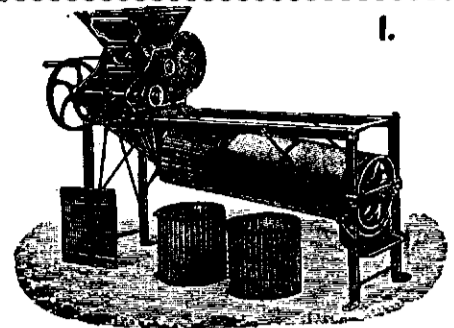
Pentru 5 coroane

trimit 4¹/₂ chilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, viorele, resedă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezeréd nr. 3.

Mașină de treerat.

Cu prețuri moderate. Conced și plătimea în rate so- cotind 6% interese. Liste speciale de prețuri servesc în ori-ce cerere.

CARL F. JICKELI în Sibiu.

De vânzare

din mână liberă se află la subscrisul în Cujir o mașină agricolă bună de imblătit ou oai; umblă în curele și cu ciur bun. — Costă numai 300 coroane, doritorii să se adreseze la **Petru Mărginean.**

„D A C I A”

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).
Birourile societății se află în casele proprii:
(**Strada Berăriei nr. 12.**)

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5¹/₂%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiunile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

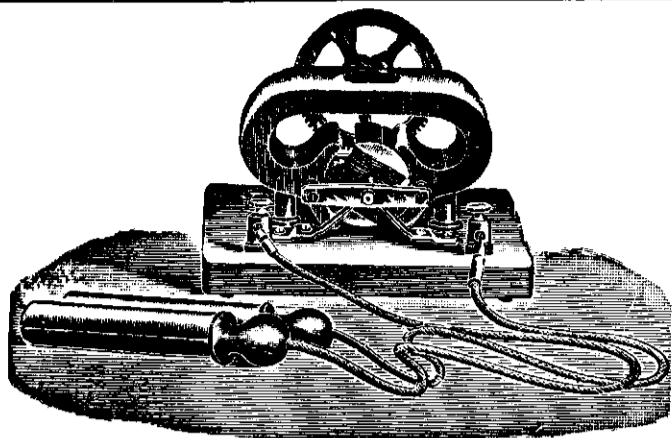
H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Dirrecțiunea.

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

Electricitatea este viață!

Dau sfat tuturor oamenilor de o construcție mai slabă să și procure acest aparat, căci el conține electricitate, întărește nervii, reînnoiește sângele, agită și simțirile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morbururi.

Dr. Bourg, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin înțeluirea acestui aparat s-au vindecat nu numai podagra, reumatismus, junghiuri, histerie, astmă în sute de cazuri, alinând toate acestea, unde măiestria și dibăci medicilor fu zadarnică, dar' a ajutat la toate boalele de nevrositate, dureri de cap, colică, surdități de urechi, insomnie, hypochondrie, cu deosebire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, uneori deja după câtu-va ore o alinare miraculoasă și îndoseli la cele mai grele morbururi femecești aflară bolnavele tămăduire sigură și chiar la femeile în stare lincucventată. Prețul unui aparat mic complet 20 coroane. (Nu mai pentru cei tare simțitori). Prețul unui aparat mare complet 30 coroane. (Pentru vindecarea sulcrinzilor cerbicești). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREFRISA ELECTROPHORA 30-40

Budapesta, VIII. strada Aggteleki Nr. 15|E.

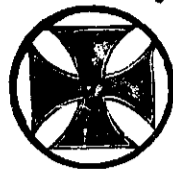
Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

vindecă și înviează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația nevegulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părți e lumii, cari pretuocse cu mulțămire învențunarea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoarece-cc »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbururi cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

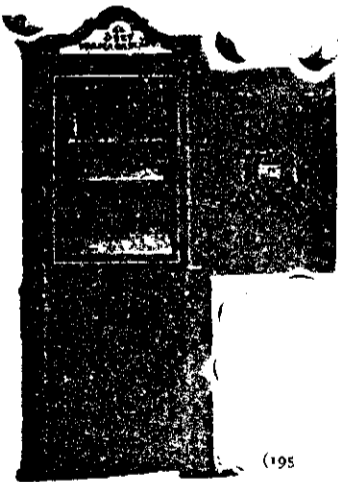
Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

„MINERVA“ institut tipografic in Orăștie.

Efectuește ori-ce lucrări apartiritoare artei tipografice.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică
transilvană privilegiată ces. și
reg. de casse de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averca institutului la 31 Decembrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela »The Mutual« sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 17-52

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

28-52